

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1837. 16 Dejbr.

50ta lappa.

Taunas sinna's.

Is Pehterburges. Tee raksti, ko gadda eefahkumâ no teefas puffes augsti zeenigam Keiseram par sinu nodewe, parahda, ka pa Kreewu walsti pehrnâ gaddâ 352, un pawiffam tannis pagahjuschs 33 gaddôs 49, 136 d simti semneeki no saweem kungeem tikke atlaisti par brihweem.

Is Odeffas pilssehtas, Kreewu walsti. Wai Deewin! tur wehl ne beidsahs wis ar mehra fehr gu! Gan ne plohsahs warreni, bet taf ikdeen aisrauj lihds 3 jeb 4 zilwekus.

Is Norwehgeru semmes. Schai gaddâ tur laudim 24tâ un 25tâ Oktober tee leeli Lutera swehtki bija. Winni eeksch basnijahm un ffohlahm preezigi pateize Deewam, ka tas nu jau 300 gaddus winnu semmi zaur to fkaidru Lutera tizzibu effoht apgaismojis un aplaimojis; jo nupatt palikke 300 gaddi, kamehr winnu augstaki mahzitaji scho tizzibu atsinne par Deewa spehfu, to bes bailehm peenehme un sawahm draudsehm sahze fluddinaht.

Is Calenderu semmes. Ne fenn Kreewu fuggis, no Amerikas pahre juhru us Calenderu semmi eedams, wehtras laikâ paschâ felgâ puschu Calenderu fuggu usgahje, kur wehl 6 zilweki bija wirsû. Juhras wilni tik brihnum' plohsijahs, ka gan ne warreja zerreht, tohs nelaimigus isglahbt; bet tatschu tas drohsch-sirdigs Kreewu stuhmannis, Ut Kein Spuhw ar wahrdu, to usnehmahs. Sew likke wirwi ap meefahm feet, eekahpe laiwâ un ihreja turp lihds puscham fuggim. Un raug', Deews winnam schehligi palihdseja, wiffus 6 wihrus laimigi isglahbt, ko ar sawu fuggi arri us Bristoles pilssehtu wedde, kur winneem mahjas. Schee lautini istahsta, ka winni lihds tai stundai, kad tas drohschs Kreews winnus nahje glahbt, jau 13 deenas bes wiffas barribas effoht dsihwojuschi, tik tad druzim ko ee-ehdusch, kad kahds no teem beedreem baddu nomirre; jo tad scha lihks teem zitteem effoht bijis par ehdamu.

Preeksch pahri gaddeem Londonê sawada beedriba zehlahs, kas usnehmahs, zif spehdama pahre to gahdaht, lai kristiga tizziba arri pee Schihdeem un zitteem nekristiteem laudim jo deenas jo wairaf ispleschahs. Schai beedribai, kas weenâ gabbalâ neapnikfufe pehz to darbojahs, jau lihds schim isdewahs, 231 Schihdu atgreet un like kristiht.

Turpatt arri wehl zitta tahda kristiga beedriba, kas, zif spehdama, atkal pahre

to gahda, lai laudis wairs ne eet nabbagôs. Schi beedriba taggad irr flud-dinajufe, ka pa wiffu semmi tif dauds wiltibas pee nabbageem atraddufe, ka warr rehkinacht, ka no fimts ubbageem tif trihs effoht, kas naw wiltneeki.

Is Londones. Zitta pilssehta ue atrohnahs pasaulê, fur gais wiffu zauru gaddu tif warren patumschs, kâ Londone. Zeiz, ka nahfoht zaur to, ka tur pa wiffu pilssehtu ne dedsina malku, bet sikween afmina ohgles, jo tee duhmi, kas no schahm zekahs, ne ween effoht kuplakti bet arri lippigakti pahreem, kas no malkas. Un wehl pa tam tur arri brihscham tif leela migla rohдах, ka paschâ puffedenâ bes swezjes us eelahm ne warr eet. 27tâ Oktober tur zaur tahdu leelu miglu dauds nelaimes notikkuschas: fuggi, pa uppi brauzoht, paschâ deenâ zits pee zitta peedaustijufchees un arri pa eelahm ar sirgeem dascha fflahde gaddijufees.

Is Sprantschu semmes. 27â November tur, ne zif tahl no tahs pilssehtas: Bor-do, ta nelaimes gaddijahs, ka ganna puifis laukâ, gribbedams irbes Fert, ais krumma flehpees, tif labbi us irbju wihsi sahze swilpoht, ka zits wihrs, turpatt laukâ ar biffi staigadams, eedohmaja, ais krumma jau pulks irbju effoht, biffi turp isfchahwe un ar firohtehm puifcham tif nelaimigi trahpija waigâ, ka tam zittas firohtes muttê lihds mehles faknei eegahje. Dakteri tatschu zerre, ka gan wehl buhschoht dshwotajs.

Lih-ones pilssehtâ ne fenn baggats wihrs nomirre. Naddi winnu eelikke sahrkâ; bet tif kad scho jau gribbeja aisnagloht, winsch, wisseem, kas klacht bija, par leelahm isbailehm, pazehlahs un praffija ehst. Taggad jau wihrs atkal pawiffam irr wessels, un stahsta, ka to laif, kad firds winnam no kramnja bija sawilka un winsch gluschi kâ mirrons gulleja, wiffu effoht dsirdejis, kas aplahrt winnu notikke, un tatschu ne spehjis ir ne mehli kusteht. Bet kad dsirdeja, ka sahrku jau gribbeja aiscatsiht, tad winnam tif leelas bailes effoht usnahkuschas, ka tuhlin no gihbeta usmohdahs.

Is Konstantinopeles, Turka Feisera pilssehtas. Arri pa Turku semmi daschâs mallâs atrohnahs kristiti laudis. Schee wiffwairak irr no Gree-Feru tautas un winneem drihs tahda patte tizziba, kâ muhsu Kreeweem. Winneem saws augstakajs mahzitajs leelâ gohdâ dshwo Konstantinopelê, un ko schis eeksch tizzibas leelahm pawehl, tas winneem itt kâ no Deewa pascha muttes fazzihst. Ne fenn winsch wiffahm sawahm draudsehmu sinnu laide, ka ne weenam wairs effoht brihw, to bihbeli un zittas tahdas grammatas lafsiht, ko Entenderu bihbeles beedribas leel drikkleht, un ka to zilweku, kas tatschu to drihstetu, bes scheplofchanas woi no kristigas draudses isflehgschoht, woi tam wehl gruhfaku strahpi uslikfchoht.

Is Seemel-Amerikas. Zur Linkolnes pilssehtâ nu patt meitas, tahm sahtibas-beedribahm itt kâ par palihgu, atkal pa sawadahm beedribahm sadawahs, apnemdamees, pee tahdeem wihreem ne mas ne eet, kas brand-wihnu bruhke.

J u h r a s : s t r a u j a .

Stahst's no Deewa-padohma un no ta spehka ta Deewa-wahrda pehz
grehzineeka isglahdschanas, no Wahz' wallodas pahrtulfohts
un ihkfaki sanemts.

Z e t t o r t a d a k k a .

Zahfaki eedami, schee atradde weenu masu muischu, kas peederreja weenam Spahneru wihram, kas scheitan eeksch Aprikas par peemahjotaju bija palizzis. Schis tohs diwus no uhdeneem isglahbtus mihligi usnehme sawâ mahjâ, un derwe winneem ehst un dsert un apgehrbu. Bet pehz kahdu laiku schim Spahneru zilwekam us kahdeem mehnescheem bija jaaiseet us zittu pussi, un winna feewa, kas no melleem zilwefeem bija, tanni muischâ palikdama, rupji usrunnaja tohs diwus isglahbtus, lai eijohet pee gruhtha darba us tihruma, zittadi schi winneem ne dohschoht wairs ehst. Tas fugga-wirfneeks lehnprachtigi padewahs eeksch wissa, ko schi feewa no winna prassija, bet ne eeraddis tahdâ karstâ seminé dsihwoht un gruhthu darbu strahdaht, peegulle wahjsch, bet Zekobs winnu kohpe, fâ sawu meefigu tehwu, un turklaht no rihta lihds wakkaram strahdaja, ko ta feewa winnam wehleja, un tâ preeksch abbeem pelnija usturru. Eik ween winnam bija behdas, fâ winsch to mihlu Deewa wahrdu ne kur ne warreja dabbuht lassihet. Kahdâ deenâ ta feewa winnu stelleja us behnina appaksch jumta kahdu leetu nonest semmé. Zur appaksch wezzeem krahmeem usgahje winsch kahdu wezzu grahmatu, un kad to atplehte wakkâ, ak kahds preeks! redsi, ta bija swehta bihbele Englenderu wallodâ. Preezigi winsch nonahze semmé, un to feewu luhdse no Deewa puffes, lai jel winnam scho mihlu grahmatu dohtu. Ta feewa kahze smeetees un fazzija: ta grahmata pehrnajâ gaddâ no kahdas faplihsufschas fugges ar zittahm fugges-leetahm pee mums tikke atnesta. Scheitan ne weens winnu ne mahht lassihet; ja labbi paklausigs gribbi buht, tad warri tu scho grahmatu paturrecht. — Preeka pilns tas jauneklis nofkuhpsta to mihlu swehtu bihbeli un aisnefs winnu us sawu buhdu. Nu ar diwfahrtigu uszihschanu strahdaja winsch sawu uswehletu darbu, un kad no darba nahze mahjâs, tad tikkam, kamehr ween wehl gaisma bija, lassija winsch tohs dsihwus Deewa wahrdu. Par wissu swehtdeenu scho grahmatu gan drihs ne mas is rohkahm ne likka nohst. Jttin fâ swihni tam lassohet, no azzim nokritte. Schinni grahmatâ, ko zittahret tik mas bija zeenijis, tahdu gohdibas-pilnu skaisstumu un dahrgumu usgahje, prett kurren wifs pafaules gohds un gudriba itt fâ neeks winnam islikfahs. Tas fugga-wirfneeks zaur Deewa schehlastibu un Zekoba peertizzigu kohpschanu arri atkal palikke weffels un mahzidams schim nahze palihgâ, swehtus raksta-wahrdus labbi faprast. Tahdâ wihsê ta jaunekla firds palikke stipra eeksch tizzibas un tâ patt, fâ zittahret Wiklums, schis arr' to grunti bija atraddis, kur enkurs stahw pastahwigi. Ta juhreas strauja, kas winnu pee schahs semmes bija peedsinnusse flahet, ta winnam islikfahs fâ weena strauja tahs deewischligas apschelsochanas, un paschu scho semmi winsch nosauze sawu ihstenu dsimteni, kurrâ winsch gar-

rigi effoht peedsimmis. Vet tee gruhti darbi un ta karsta faule mehrdeja winna meefas spehkus, meefa winnam isdilla, un waigi bija eekrittufchi. Tas kugga-wirfneeks kà tehws par scho jaunekli behdadamees, noschehloja winna gruhtu dshwi un kahdà deenà fazzija us Jefobu: mihlais dehls, tu gan zeeti gruhtu zeeschanu, warr buht gruhtaku, ne kà tanni semmé, us kurreu tewi par taweem grehkeem gribbeja nowest, par desmits gaddeem ne buhtu tik dauds iszeetis. Schahs desmits neddetas laikam tewim buhs usliktas no augsta Deewa, jo grehks ne warr wifs bes atreebshanas palift. Vet mihlais dehls, man israhdahs, ka ee irr laikam zelli ta meera, us kurreem Deewa apshehloshana tewi uswed-dusse, lai tu jo drihsaki sawu mihlu mahiti atkal dabbutu redseht.

Kahdà swehtdeenà patlabban Jefobs ap puffedeenu pakrehli sehdeja ar sawu mihlu grahmatu, meefigi un garrigi atpuhsdamees, tad us weenu reisi dsirdeja winsch kahdus zilwekus pee sewim nahkam, Engländeru wallodu runnadamus. — Redst, tas bija tas kugga-wirfneeks ar diwi zirteem kungeem, un schis fazzija: Jefob, ta deena tahs pestishanas, ta deena tahs aisbraufshanas us muhsu tehwu semmi irr nahkuffe. Engländeru kugge, no Aust-Indijas braufdama, ne tahli no mallas laiwu atfuhrijusse, uhdeni eesmelt eeksch muzzahm un aiswest us kugges. Ar scho laiwu meh's arr' aisbraufsim no scheijeenes, jo tas kugga kap-teins mannim irr labs pashtams.

Us scho wahrdu Jefobs palikke behdu pilns un fazzija: ak mihlais kungs! kà drihsteschu es, nabbags launadarritais, prett likkumeem atkal eenahkt manná tehwa semmé? — Tad atbildeja tas kugges wirfneeks: Appakich Deewa scheligas paglahbshanas un waddishanas tu to gan drihstesti darriht. Es arr' preeksch tewim gribbu runnahr, un kas taisniba irr, tas arri noriks. Nu tas wirfneeks no ta kapteina, kas bij winna pashtams, aisnehmahs naudu, jif wai-jadseja, ka winsch wiffu warreja nomakfah't tanni muishà, kur tee schahs desmits neddetas bija dshwojufchi. Arri ta wezza dufniga faimeneeze nu palikke laipniga, tik labbu maksu dabbudama, un Jefobs, ar Deewu fazzidams, ar affarahm tai pareize par to mihlu grahmatu, fo ta winnam dewusse. Tad schee us kugges nahkufchi, mihligi tur tikke sanemti no ta kapteina un eefahje sawu garru zellu us mahju brauft.

L.

(Veidsama dalka wehl us preekschu.)

Gudribas mahzibas.

37.

Kad brabli newaid weenprahtà,
Ees pohstà mahjas kohpschana;
Ja tee ne griob tap't pohstiti,
Lai strahdajoh't irr meerigi.

38.

Kad diwi strahdah't usnemmahs,
Schim weizahs, ohtram ne weizahs;
Jo newaid spehki weenadi, —
Behrns! usnemm' darbu prahtigi.

H.

Drihw drikkheht. No juhrmallas-gubbernementu augstas waldischanas puffed:

Dr. C. E. Napier sky.